

det Grundlag, som Agravforeningen har opstillet i sine Statutter. Hvis der er Brug for en saadan ny Forening, hvad jeg ikke er i Stand til at afgøre, mener jeg ikke, at Lovgivningsmagten kunde have noget imod at give Tilladelse til, at en saadan Forening træder ud i Livet, men jeg tror ikke, at det er den rette Maade at løse Spørgsmaalet paa. De Fordele, som Agravforeningen har opstillet i sit Andragende, ville langt bedre og med langt mindre Krænkelse af bestaaende Interesser kunne naas ved at give de Begunstigelses, der er Tale om, til samtlige bestaaende Kreditforeninger under Forudsætning af, at de træde ind i en Centralforening. Naturligvis kan det ikke staa de enkelte Foreninger frit for at bestemme, under hvilke Betingelser de ville slutte sig sammen. Lovgivningsmagten maa opstille Betingelser, som det ikke her er Stedet til at fordybe sig i. Men naar man gaar den Vej, jeg her har betegnet, saa undgaar man at gøre den Uret mod de bestaaende Kreditforeninger og deres Interessenter, som vil fremkomme ved, at man stiller dem væsentlig ringere end Interessenterne i en ny Central-Kreditforening. Man kan sige, at saa kunne Interessenterne gaa ud af de bestaaende Foreninger og gaa ind i Centralforeningen, men enhver ved, at en saadan Overflytning er forbunden med Bekostning, Ulejlighed og Spild af Værdier, som der ikke er nogen Grund til at fremfalde, lige saa lidt som der er Grund til at rette noget Slag mod de bestaaende Kreditforeninger, der have udøvet en gavnlig Samsundsvirksomhed, og som, om Foreningerne end kunne trænge til Reform, vort økonomiske Samsund maa betragte med virkelig Taknemmelighed, da de have medført en betydningsfuld Udvikling. Jeg tror ikke, at vi paa nogen Maade bør forlade dette Grundlag. Navnlige naar vi komme ind paa, at Staten skulde gøre Dfne for Kreditforholdenes Ordning, vilde det være aldeles urigtigt at forlade dette prøvede Grundlag. Det bør paa ingen Maade kasseres, men man bør tværtimod bygge derpaa. Jeg vil altsaa helst stille Spørgsmaalet saaledes, om ikke Statsgarantien, som jeg ganske vist tror vil være af overordentlig stor Betydning for at naa det, der er Hovedformalet i denne Sag, nemlig at faa Obligationsskurven hævet ved, at de blive et kurant Papir paa fremmede Værfse, hvad der ikke hidtil er lykkedes — bør gives til en Sammenslutning af de bestaaende Kreditforeninger. Men Spørgsmaalet bliver da det store: Kan Staten indlade sig paa at give en saadan Garanti — vil dens Risiko ikke blive alt for stor? Det er klart, at hvis det er

Tilfældet, hvad der ofte er blevet sagt, at en saadan Garanti vilde svække den danske Stats Kredit, saa kunde man ikke indlade sig derpaa, og saa vilde Kreditforeningerne heller ikke vinde det derved, som de skulde naa ved Hjælp af Statens Kredit. Naar Statens Kredit sank, vilde det ikke blot være en Kalamitet for Staten, men Kreditforeningerne vilde da heller ikke faa den forudsatte Nytte af Garantien. Jeg tror imidlertid, som sagt, at den Betragtning, at Statskrediten vilde lide ved en saadan Foranstaltning, er i det mindste noget overdreven. Jeg er ikke blind for, at der her er Tale om noget delvis nyt. Jeg lægger Eftertryk paa Ordet „delvis“, fordi man faktisk her og i andre Lande er inde paa Tanken. Vi have garanteret Husmandskreditforeningerne, man har med Samtykke fra alle Sider opstillet Tanken om at garantere en Hypotekbank, man var blot ikke enig om, hvor vidt man skulde gaa med Garantien. Nogle vilde kun gaa til 10 Millioners Garanti, andre til 30. I andre Stater har man ogsaa statsgaranterede Hypotekbanker. Man har forskellige. Blandt andre har man den svenske Hypotekbank, som ogsaa har spillet en Rolle under Forhandlingerne i denne Sag. Og man har Eksempler andetsteds fra. Det er altsaa kun noget delvis nyt. Det ny ligger deri, at Staten skal garantere for det fulde Beløb af Kreditforeningsobligationerne, i alt Fald garantere for Renteudelsen. Nu er det i Sandhed saa, at hvis man kunde vente, at denne Statsgaranti skulde blive effektiv, vilde det være en overordentlig betænkkelig Sag for den danske Stat at indlade sig derpaa. Men jeg tror ikke, at naar man taler alvorlig om denne Sag, naar man ser bort fra den rene Teori — naturligvis vil der i det Øjeblik, man paatager sig en Garanti, altid være en formel Mulighed for, at man kommer til at bløde for den — naar man altsaa ser paa Forholdene, som de faktisk ligge for, er der ingen Mulighed for, at denne Garanti vil kunne blive effektiv. Man maa nemlig erindre, at samtlige Kreditforeningers solidariske Ansvar vil staa mellem Staten og Garantien. Kommer man først til det Punkt, at Kreditforeningernes solidariske Ansvar var udtømt, at samtlige Kreditforeninger vare ude af Stand til at yde mere, saaledes at Staten maatte træde til, hvad vilde det saa sige andet end, at hele vort Samsund i Virkeligheden var ruineret i Bund og Grund? Det er nemlig ikke blot saaledes, at det er den enkelte Interessents Ydeevne, der giver Garantien, Kreditforeningerne have jo, som jeg fremhævede før, i Løbet af de Aar, hvori